

Viite: Sähköpostitse saapunut pyyntö saapua etäkuultavaksi ja toimittaa kirjallinen asiantuntijalausunto 11.4.2025, Ympäristövaliokunta

E 15/2025 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto: Puhtaan teollisuuden ohjelma

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta saapua kuultavaksi Teams-yhteydellä ja antaa kirjallinen asiantuntijalausunto liittyen komission tiedonantoon puhtaan teollisuuden ohjelmasta sekä valtioneuvoston selonteosta teollisuuspolitiikasta.

Puhtaan teollisuuden ohjelma

Puhtaan teollisuuden ohjelman tavoitteena on luoda perustaa EU:n kilpailukyvyille ja vähähiilistymiselle ja ratkaista kootusti ilmastokriisiin, kilpailukykyyn ja taloudelliseen resilienssiin liittyviä haasteita. Vähähiilistymiseen tähtäävä politiikka nähdään tehokkaana kasvun ajurina, kun siihen yhdistetään teollisuus- kilpailu-, talous- ja kauppapolitiikan keinovalikoimat. Ohjelman keskiössä ovat erityisesti energiantensiivinen teollisuus, clean tech ja kiertotalous.

Teknologiateollisuus näkee, että johdonmukainen ja pitkäjänteinen EU:n ilmastopolitiikka luo pohjan tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittaville merkittävälle ja oikea-aikaisille investoinneille sekä teknologioiden kehittämiseksi.

Euroopan tavoitteet suuremmasta autonomiasta ja paremmasta kilpailukyvyistä voidaan saavuttaa varmistamalla puhtaan kotimaisen energiantuotannon laajentaminen ja tulevaisuuden puhtaiden teknologioiden johtajuus. Green Dealin lainsäädännön tarpeellinen yksinkertaistaminen tulee toteuttaa siten, että kestävyiden tavoitteet säilyvät korkealla tasolla. EU:n on myös tärkeää varmistaa, että markkinat voivat tunnistaa parhaat ratkaisut nettonollapäästöjen saavuttamiseksi. Tämä on keskeinen keino varmistaa vihreän siirtymän kestävyys ja menestys pitkällä aikavälillä.

Teknologiateollisuus ry kannattaa Euroopan komission tavoitetta nopeuttaa ja yksinkertaistaa EU:n talouden hiilestä irtautumista. Samalla ilmaisemme suuria huolenaiheita suunnitelmista merkittävästi löysätä valtiontukikehystä osana tätä tavoitetta. Tukikilpailut, joissa poliittiset toimijat "valitsevat voittajat" vihreässä siirtymässä, voivat lukita Euroopan tehottomiin polkuihin, jotka voivat pitkällä aikavälillä heikentää Euroopan kilpailukykyä ja hiilestä irtautumista, samalla kun ne uhkaavat pahentaa jo ennestään heikkoa taloudellista tilannetta Euroopassa.

Nimensä mukaisesti Clean Industrial Deal -sopimuksen tulisi keskittyä muuttamaan haasteet tavoitteiksi samalla kun luodaan teknologianeutraaleja markkinamekanismeja, jotka mahdollistavat EU:n edelläkävijäyritysten toimittaa ratkaisuja näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. EU ei voi säädellä eikä tukea tietään globaaliin teollisuusjohtajuuteen; tämä saavutetaan parhaiten innovaatioiden, kilpailun ja globaalin markkinakysynnän luomisen kautta.

Painopiste tulisi siirtää yksittäisistä sektoreista lupaavien ekosysteemien vahvistamiseen ja keskittyä edelläkävijäyritysten kannustamiseen sen sijaan, että keskityttäisiin voimakkaasti vähemmän kehittyneisiin toimijoihin.

1. Edullinen energia

Teknologiateollisuus korostaa päästövähennysten, päästökaupan kehittämisen ja puhtaiden innovaatioiden edistämisen tärkeyttä. Hiilestä irtautumisen, sähkön hinnan kohtuullisuuden ja luotettavuuden sekä digitalisaation tulee olla Clean Industrial Deal -sopimuksen ja siihen liittyvän Affordable Energy Action Plan -toimintasuunnitelman peruspilareita. Teknologiateollisuus ry on myös sitä mieltä, että EU voi tehdä enemmän näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Reilut ja hyvin toimivat säännöt sähkömarkkinoilla ovat keskeisessä asemassa vihreän siirtymän edistämässä ja kriisinkestävyuden varmistamisessa. Runsas uusiutuva ja päästötön sähkö on merkittävä etu Euroopalle, kun kilpaillaan puhtaiden teollisuusinvestointien saamisesta. Tämä tarjoaa toimijoille parhaat mahdollisuudet puhtaaseen ja päästöttömään energiantuotantoon, teollisten prosessien sähköistämiseen ja uusien edistyneiden teknologioiden käyttöönottoon.

Puhdasta sähköä tuottavan ja kuluttavan tuotannon nopea kasvu edellyttää energiajärjestelmien ja sektorien integraation kehittämistä tulevina vuosina. **Mahdollistava ja johdonmukainen sääntely sekä investointien edistäminen ovat tässä keskeisessä asemassa.** Teknologiateollisuus tukee tavoitteita, joiden mukaan fossiilisten polttoaineiden korvaaminen puhtaalla sähköllä ja uusiutuvilla energialähteillä teollisuudessa, energiantuotannossa ja liikenteessä tarjoaa edellytykset Euroopan kilpailukyyn parantamiselle.

Hiilestä irtautuminen voidaan parhaiten saavuttaa nopeasti vahvistamalla 90 %:n kasvihuonekaasupäästöjen vähennystavoite vuodelle 2040. Teknologiateollisuus ry haluaa korostaa, että Pohjoismaiden sähkömarkkinat ovat tiiviisti yhteydessä Keski-Euroopan markkinoihin. On tärkeää varmistaa, että eri maiden kansalliset ratkaisut ovat yhteensopivia ja parantavat markkinoiden toimintaa ja lisäävät päästöttömän energian tuotantoa koko Euroopassa.

On tärkeää varmistaa, että tukitoimenpiteitä, jotka heikentävät energiantensiivisen teollisuuden suhteellista kilpailukykyä, ei sallita tai oteta käyttöön unionin sisäisillä energiamarkkinoilla, edes kriisitilanteissa. Uusiutuvan ja vähähiilisen energian saatavilla olevien kapasiteettien nopea lisääminen on paras keino varmistaa Euroopan energiajärjestelmien hiilestä irtautuminen ja hintojen alentaminen. Teknologiateollisuus ry kannattaa toimia, joilla nopeutetaan hiilineutraaleita energiahankkeita koskevien lupien myöntämistä.

Vuodelle 2026 suunniteltua sähköistämistoimintasuunnitelmaa tulisi myös pitää ensisijaisena, sillä teollisten prosessien sähköistäminen on paras keino auttaa yrityksiä tuottamaan kilpailukykyisiä tuotteita kestäväällä tavalla. Teknologiateollisuus kiittää komission keskittymistä energiatehokkuuteen, joka on välttämätöntä energian kysynnän vähentämiseksi sekä vastaavien tuotteiden käyttöönoton kautta lyhyellä aikavälillä että toimilla, joilla pyritään tekemään tehokkuudesta energiajärjestelmän rakenteellinen ominaisuus pitkällä aikavälillä.

Myös verkkojen modernisointi ja digitalisointi on tervetullutta tässä suhteessa, sillä innovatiivisia ratkaisuja tarjonnan ja kysynnän tasapainottamiseksi ja markkinoiden ohjaamiseksi tarvitaan kipeästi.

Teknologiateollisuus toivottaa tervetulleeksi sen, että komissio ei suunnittele suoraa puuttumista sähkön hintojen muodostumismekanismiin, vaan luottaa olemassa oleviin toimenpiteisiin, mukaan lukien ne, joista sovittiin sähkömarkkinoiden suunnittelun (EMD) tarkistamisen yhteydessä. Tässä hengessä tuemme myös ei-lainsäädännöllisiä aloitteita, joilla helpotetaan sähkön ostosopimusten (PPA) käyttöönottoa. Samalla Teknologiateollisuus kehottaa komissiota varmistamaan, että kaasumarkkinatyöryhmä toimii ainoastaan markkinaohjauslain mukaisesti laittoman toiminnan valvomiseksi eikä ryhdy toimenpiteisiin, jotka johtaisivat markkinoiden vääristymiseen. Samat näkökohdat koskevat myös syvempää sähkömarkkinoiden integraatiota koskevaa valkoista kirjaa.

Teknologiateollisuus ilmaisee suuria huolenaiheita komission strategian riippuvuudesta valtiontukiin, sillä tämä riski aiheuttaa merkittävän kielteisen vaikutuksen tasapuolisiin toimintaedellytyksiin sisämarkkinoilla, suosien tiettyjä jäsenvaltioita toisten kustannuksella. Pelot globaalin kilpailukyvyn menettämisestä eivät saa johtaa toimenpiteisiin, jotka aiheuttaisivat kilpailukyvyn menettämisen sisämarkkinoilla.

2. Johtavat markkinat

Markkinakysynnän kiihdyttäminen on kestävä ratkaisu ja raivaa tietä edelläkävijäyritysten tuotteille ja palveluille. Vapaaehtoisten ja vankkojen standardien käyttöönotto tuotteiden ja ratkaisujen hiili-intensiteetin tietojen välittämiseksi on tapa hyödyntää kestävästi tuotettujen tavaroiden ja palveluiden kaupallista merkitystä.

Johtavien markkinoiden osio voi olla hyvä tapa edistää kestävästä kehitystä markkinaehtoisesti. Luomalla tietopohjan yrityksille tarjotaan tasapuoliset toimintaedellytykset kilpailla.

Teknologiateollisuus ry kannustaa komissiota vahvistamaan kysyntälähtöistä lähestymistapaa tukemalla hiilikädenjäljen standardoidun konseptin kehittämistä. Hiilikädenjälki mittaa tuotteen tai palvelun positiivista vaikutusta kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä muille verrattuna vertailutasoon.

Euroopan on omaksuttava yritysvetoinen innovaatiolähestymistapa parantaakseen globaalia kilpailukykyään ja strategista autonomiaansa. Suomen johtava yritys TKI-malli, joka antaa yrityksille mahdollisuuden asettaa tutkimusohjelmia ja investoida skaalautuviin ratkaisuihin, tarjoaa todistetun menestysmallin. **Teknologiateollisuus kannattaa suomalaisen veturiyrittäjämallin lanseeraamista eurooppalaisella tasolla. Eurooppalaisen johtavan yritysmallin toteuttaminen markkinaehtoisilla rahoitusvälineillä kiihdyttäisi disruptiivisia innovaatioita, hyödyntäisi johtavia markkinoita ja varmistaisi, että Eurooppa pysyy teollisen muutoksen johtajana.**

3. Rahoitus ja investoinnit

Teknologiateollisuus suhtautuu varauksella ehdotettuun valtiontukien merkittävään rooliin Clean Industrial Deal -ohjelmassa. Tämä voi vaikuttaa sisämarkkinoiden toimintaan ja johtaa siihen, että Euroopan resursseja ei hyödynnetä parhaalla mahdollisella tavalla.

Euroopan investoinnit tulisi kohdistaa suurimman vaikutuksen omaaviin ratkaisuihin ja sellaisiin energia- ja puhtaan teknologian ekosysteemeihin, joilla on kestävä kilpailuetu. Teknologiateollisuus haluaa korostaa innovaatioiden, erityisesti yritysvetoisten innovaatioaloitteiden sekä digitaalisten ratkaisujen roolia, joilla on potentiaalia tarjota nopeita ratkaisuja esimerkiksi sähkön kysynnän joustavuuteen.

Yksityisten investointien tulisi olla keskeinen ajuri, ja Teknologiateollisuus toivottaa tervetulleeksi InvestEU:n ja EIP-ryhmän riskinpoistohankkeet yksityisten investointien hyödyntämiseksi. Lisäksi uusi valtiontukikehyksessä on mahdollisuus sisällyttää mekanismeja, jotka auttavat pitämään markkinat ainakin jossain määrin avoimina. Komission tulisi perustaa näille (ja kaikille muille tuleville valtiontukijärjestelmille) tietokeskus, joka sisältäisi yksityiskohtaisia tietoja valtiontuen alaisista hankkeista järjestelmän mukaisesti sekä yksityiskohtaisia tietoja asiaan liittyvistä julkisista hankinnoista ja muista sellaisista tiedoista, jotka kannustaisivat tarjouksia muista jäsenvaltioista.

4. Kiertotalous ja materiaalien saatavuus

Kiertotalous on yksi Clean Industrial Deal -sopimuksen ja Euroopan kilpailukykyyn kulmakivistä. Sen tulisi olla Euroopan komission keskeinen prioriteetti, sillä se on olennaista Euroopan unionin

resurssien kestäväälle hyödyntämiselle, strategisen autonomian parantamiselle ja teollisuuden resilienssin vahvistamiselle. Kiertotalouskäytäntöjen avulla voimme vähentää jätettä, alentaa tuotantokustannuksia, vähentää hiilidioksidipäästöjä ja edistää vihreää siirtymää samalla kun parannamme EU:n kilpailukykyä.

Kiertotalouden potentiaalin täysimääräiseksi hyödyntämiseksi on kuitenkin ratkaistava useita haasteita ja kehitystarpeita.

Kiertotalouden potentiaalin täysimääräiseksi hyödyntämiseksi seuraavat alueet vaativat huomiota:

- Parannetut ja yhdenmukaistetut kierrätysmarkkinat: Toimiva sisämarkkina toissijaisille raaka-aineille on ratkaisevan tärkeä kiertotalouden kasvulle.
- Materiaalivirtojen lisääminen: Tehokas materiaalivirtojen hallinta rajojen yli on olennaista resurssien käytön maksimoimiseksi.
- Digitaaliset järjestelmät materiaalivirtojen hallintaan: Digitaalisten ratkaisujen kehittäminen mahdollistaa materiaalivirtojen tehokkaamman seurannan ja hallinnan.

EU:n kiertotalouslaki (2026) on yksi komission lippulaivahankkeista, jolla on merkittäviä vaikutuksia materiaalivirtoihin, tuotteiden kierrätysvaatimuksiin ja liiketoimintamalleihin. Tämän lainsäädännön laatimisessa on tärkeää varmistaa, että:

- Teollisuuden kilpailukyky säilyy ja kriittisten ja strategisten raaka-aineiden saatavuus taataan.
- Sääntely ei aiheuta liiallista hallinnollista taakkaa yrityksille.
- Lainsäädäntö kannustaa innovaatioihin ja investointeihin, eikä keskity pelkästään raportointivaatimuksiin.

Hallinnollisen taakan vähentäminen ja sääntelyn yhdenmukaistaminen

Teknologiateollisuus uskoo, että hallinnollisen taakan vähentämisessä on merkittäviä mahdollisuuksia kiertotalouden potentiaalin täysimääräiseksi hyödyntämiseksi. Nykyiset EU-säädökset tuovat mukanaan laajoja raportointi-, sertifiointi- ja dokumentointivaatimuksia, jotka voivat estää materiaalien kiertoa ja uusien liiketoimintamallien omaksumista.

Keskeisiä toimenpiteitä hallinnollisten taakkojen vähentämiseksi ovat:

Yhdenmukaiset jätteen luokittelun kriteerit EU-tasolla, jotta kierrätettäviä materiaaleja ei käsitellä jätteenä eri maissa.

Yksinkertaistetut raportointimallit ja digitaaliset automaatiotyökalut pienille ja keskiuurille yrityksille (pk-yritykset), jotta ne voivat keskittyä liiketoiminnan kehittämiseen hallinnollisten tehtävien sijaan.

Pk-yrityksillä ei ole samoja resursseja hallita monimutkaisia raportointi- ja sertifiointivaatimuksia kuin suuremmilla yrityksillä, mikä voi hidastaa kiertotalousratkaisujen omaksumista. Siksi EU:n on varmistettava, että sääntely tukee pk-yrityksiä tarjoamalla joustavia ja skaalautuvia ratkaisuja.

EU:n on varmistettava, että kiertotaloutta ei nähdä pelkästään ympäristötavoitteena, vaan voimakkaana talouskasvun ajurina, joka tukee eurooppalaista teollisuutta ja kansainvälistä kilpailukykyä. Teknologiateollisuus kannustaa komissiota omaksumaan politiikkoja, jotka edistävät innovaatioita, vähentävät tarpeettomia sääntelytaakkoja ja edistävät sisämarkkinoita, jotta kiertotaloudesta voi tulla todellinen kestävä kasvun ja teollisen resilienssin moottori.

5. Globaalit markkinat ja kansainväliset kumppanuudet

Clean Industrial Deal korostaa kansainvälisen yhteistyön kriittistä merkitystä tavoitteidensa saavuttamiseksi. Suomen suurimpana vientiteollisuutena Teknologiateollisuus tunnustaa, että pääsy kriittisiin raaka-aineisiin on elintärkeää kilpailukykyyn säilyttämiseksi ja vihreän siirtymän edistämiseksi.

EU:n keskittyminen puhtaan kaupan ja investointikumppanuuksiin (CTIP) on linjassa Suomen prioriteettien kanssa, sillä nämä kumppanuudet pyrkivät monipuolistamaan toimitusketjuja ja varmistamaan pääsyn kriittisiin raaka-aineisiin, puhtaaseen energiaan ja puhtaisiin teknologioihin. Tämä lähestymistapa on välttämätön riippuvuuden vähentämiseksi yksittäisistä lähteistä ja globaalin kilpailukykyyn parantamiseksi sääntöpohjaisiin arvoihin perustuvassa globaalissa taloudessa.

Teknologiateollisuus tunnistaa useita materiaaleja, jotka ovat kriittisiä Suomelle, mukaan lukien teknologiateollisuudessa käytettävät materiaalit (esim. energiateknologia, puolijohteet, sähköautojen akut), taloudellisesti merkittävät metallit (esim. rauta, sinkki, kupari, nikkeli, koboltti, litium) ja metallit ja mineraalit, jotka ovat välttämättömiä eri teollisuudenaloille (esim. laivanrakennus, puolustus, metallien jalostus, kemikaalit, lannoitteet). Näiden materiaalien vakaan ja monipuolisen saatavuuden varmistaminen on ratkaisevan tärkeää teollisen toiminnan ylläpitämiseksi ja kiertotalouden tukemiseksi.

Korostamme puhtaan ja edullisen sähkön saatavuuden varmistamisen, globaalin kilpailukykyyn edistämisen, ennakoitavan sääntelyn varmistamisen ja lupaprosessien virtaviivaistamisen välttämättömyyttä. Nämä tekijät ovat elintärkeitä kilpailukykyisen toimintaympäristön luomiseksi, joka tukee kestävästä kasvusta uusien liiketoimintamahdollisuuksien kehittämistä.

Tuemme EU:n kokonaisvaltaista lähestymistapaa ilmastoneutraaliuden ja teollisen kilpailukykyyn saavuttamiseksi. On korostettava, että strategiset kansainväliset kumppanuudet, kriittisten raaka-aineiden monipuolinen saatavuus ja tukevan sääntely-ympäristön luominen ovat välttämättömiä vihreän siirtymän ja koko Euroopan teknologiasektorin jatkuvan kasvun onnistumiseksi.

6. Osaaminen

Osaamisvajeet ovat edelleen jatkuva ongelma yrityksillemme. Haastetta pahentaa tarve uusille taidoille, jotka on mukautettu kaksoissiirtymään, ja siksi toivotamme tervetulleeksi Union of Skills -idean. Union of Skills ja siitä johdetut eri aloitteet tulisi ehdottomasti edistää valtioiden välistä yhteistyötä, mutta ilman ristiriitaa kansallisten strategioiden kanssa näillä aloilla. Lisäksi tulevien aloitteiden ei tulisi tuoda lisää raportointi- ja hallintovelvoitteita jäsenvaltioille eikä yrityksille ja muille sidosryhmille.

Lisätiedot:

Annukka Saari; Johtaja, energia ja ilmasto

annukka.saari@teknologiateollisuus.fi

+358 44 5789139